

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลจังหวัดตาก

วันที่ ๑๖ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๙

ความแพ่ง

ระหว่าง	{	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	ที่ ๑	โจทก์
		วัดหัวหินหรือวัดพระนารายณ์ (วัดร้าง)	ที่ ๒	
		นายศุภกิจ		จำเลย

เรื่อง ที่ดิน ชบไล่

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โจทก์ที่ ๑ เดิมชื่อว่า กรมการศาสนาอยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันเป็นส่วนราชการ มีฐานะเป็นกรมอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการพระพุทธศาสนา ส่งเสริม ดูแล รักษา จัดการ และทำนุบำรุงศาสนสถานและศาสนวัตถุทางพระพุทธศาสนา โจทก์ที่ ๒ เป็นวัดร้างไม่มีพระภิกษุอยู่อาศัย เดิมเป็นวัดเก่าตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาอยู่ในการปกครองดูแลและการจัดการของโจทก์ที่ ๑ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก พื้นที่แบ่งออกเป็น ๒ แปลง มีทางสาธารณะตัดผ่าน แปลงที่ ๑ อยู่ด้านทิศตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓ ไร่เศษ ไม่มีเอกสารสิทธิ แปลงที่ ๒ อยู่ด้านทิศตะวันตกมีเนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๒ งาน ๑๙.๒ ตารางวา มีเอกสารสิทธิคือ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๐ จำเลยขอยกโฉนดที่ดินต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดตากโดยอ้างหลักฐานการครอบครอง คือ แบบแจ้งสิทธิการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๘๐ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ในการนำชี้ตำแหน่งที่ดินเพื่อให้เจ้าพนักงานรังวัดออกโฉนดที่ดิน จำเลยนำชี้แนวเขตที่ดินรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ที่ ๒ แปลงด้านทิศตะวันตกทั้งแปลงเนื้อที่ ๔ ไร่ ๒ งาน ๙๑ ตารางวา

- ๒ -

การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการละเมิดและโต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสอง ขอให้พิพากษาว่า ที่ดินพิพาทที่จำเลยนำรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินเนื้อที่ ๔ ไร่ ๒ งาน ๙๑ ตารางวา รุกล้ำที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตากซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ที่ ๒ และอยู่ในการจัดการดูแลของโจทก์ที่ ๑ ห้ามจำเลยเกี่ยวข้องกับที่ดินพิพาทและให้ขับไล่จำเลยพร้อมบริวารรวมทั้งรื้อถอนโรงงาน โรงเรือนที่พักอาศัย สิ่งปลูกสร้าง และขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดินพิพาท

จำเลยให้การว่า โจทก์ที่ ๒ ไม่มีพระภิกษุอยู่อาศัย ไม่มีทะเบียนวัด ไม่เคยได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา มีฐานะเป็นเพียงสำนักสงฆ์และไม่เป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายจึงไม่มีอำนาจฟ้อง เมื่อโจทก์ที่ ๒ ไม่เป็นนิติบุคคล โจทก์ที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจจัดการดูแลทรัพย์สินของโจทก์ที่ ๒ และไม่มีอำนาจฟ้องเช่นกัน เดิมที่ดินพิพาทเป็นของนายเสมอกับนายน้อย ซึ่งครอบครองทำประโยชน์ตั้งแต่ปี ๒๔๙๖ ต่อมามีการแจ้งสิทธิการครอบครองที่ดินในปี ๒๔๙๘ ตามแบบแจ้งสิทธิการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๘๐ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก หลังจากนั้นในปี ๒๕๒๔ นางลำจวน ภรรยานายเสมอกับนายน้อยที่ดินพิพาทให้แก่นายมงคล และในปี ๒๕๒๖ นายมงคลขายที่ดินพิพาทให้จำเลย หลังซื้อที่ดินพิพาทจำเลยครอบครองทำประโยชน์มาโดยตลอด โดยที่ดินส่วนหนึ่งตั้งเป็นโรงงานทำหน่อไม้อัดปิ้งซึ่งได้รับใบอนุญาตตั้งโรงงานและผลิตอาหาร ถูกต้องตามกฎหมายเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๐ จำเลยขออนุญาตที่ดินแปลงพิพาท เจ้าพนักงานที่ดินแจ้งว่า ที่ดินพิพาทตั้งอยู่ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ซึ่งมีโจทก์ที่ ๒ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ จำเลยเห็นว่าไม่ถูกต้องจึงยื่นคำร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ระหว่างนั้นมีการตั้งศาลปกครองจึงมีการโอนคดีไปศาลปกครองกลาง เมื่อมีการตั้งศาลปกครองพิษณุโลกมีการโอนคดีไปศาลปกครองพิษณุโลก ต่อมาศาลปกครองพิษณุโลกมีคำพิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ เฉพาะส่วนที่ออกทับที่ดินตามแบบแจ้งสิทธิการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๘๐ และเพิกถอนคำสั่ง

- ๓ -

เจ้าพนักงานที่ดิน ที่ยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของจำเลยโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันออกโฉนดที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากและโจทก์ที่ ๑ ในฐานะผู้ถูกฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนและวินิจฉัยเรื่องอำนาจการพิจารณาของศาลปกครองว่าเมื่อคดีหลักอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลปกครอง ศาลปกครองย่อมมีอำนาจพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของคู่กรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักในคดีได้เมื่อศาลปกครองมีคำพิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ซึ่งออกทับที่ดินของจำเลย จึงถือว่าศาลปกครองวินิจฉัยถึงสิทธิครอบครองที่ดินของจำเลยแล้วว่ามีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทดีกว่าโจทก์ที่ ๒ การที่โจทก์ทั้งสองนำคดีมาฟ้องเป็นคดีนี้จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำและฟ้องซ้ำหลังจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากเพิกถอนโฉนดที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด จำเลยขอให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินแปลงพิพาท แต่โจทก์ที่ ๑ กับพวกคัดค้านเจ้าพนักงานที่ดินจึงทำการเปรียบเทียบตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๐ โดยเห็นว่าจำเลยมีสิทธิดีกว่า หากฝ่ายใดไม่พอใจให้ฟ้องคดีภายใน ๖๐ วัน โจทก์ทั้งสองทราบคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ และฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ จึงเกิน ๖๐ วัน การฟ้องคดีของโจทก์ทั้งสองเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ขอให้ยกฟ้อง

ชั้นชี้สองสถาน ศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่า

๑. โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องหรือไม่
๒. ฟ้องโจทก์ทั้งสองเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำและฟ้องซ้ำกับคดีหมายเลขดำที่ ๔๕/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๓๓/๒๕๔๘ ของศาลปกครองพิษณุโลกหรือไม่

๓. ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ที่ ๒ หรือของจำเลย

ประเด็นข้อแรกและข้อสามเป็นปัญหาข้อเท็จจริง โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างจำเลยให้การปฏิเสธ ภาระการพิสูจน์ตกแก่โจทก์ทั้งสอง ประเด็นข้อสองเป็นปัญหาข้อกฎหมายศาลวินิจฉัยได้เอง

- ๔ -

อนึ่ง กรณีประเด็นข้อพิพาทตามข้อ ๓ ต่อมาศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ถูกต้องเนื่องจากจำเลยไม่ได้ฟ้องแย้งขอให้ศาลมีคำพิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนการกำหนดประเด็นข้อพิพาทในชั้นชี้สองสถานดังกล่าว และกำหนดประเด็นข้อพิพาทใหม่เป็นว่า ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ที่ ๒ หรือไม่ และโจทก์ ทั้งสองมีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยให้ออกไปจากที่ดินพิพาทหรือไม่

ก่อนสืบพยานศาลตรวจคำคู่ความและสอบถามถึงข้ออ้าง ข้อเถียง และพยานหลักฐานที่คู่ความจะนำสืบอีกครั้งหนึ่ง คู่ความแถลงรับข้อเท็จจริงดังนี้

๑. ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตท้องที่หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัด ตาก มีเนื้อที่ ๔ ไร่ ๒ งาน ๙๑ ตารางวา ตามแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินเอกสารหมาย จ.๑ ปัจจุบันจำเลยครอบครองทำประโยชน์ด้วยการปลูกบ้านอยู่อาศัยและตั้งโรงงาน ทำหน่อไม้อัดปิ้งตามสำเนาทะเบียนบ้าน ใบอนุญาตตั้งโรงงานใบทะเบียนการค้า และใบอนุญาตผลิตอาหาร เอกสารหมาย ล.๑ ถึง ล.๔

๒. เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากออกโฉนด ที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ให้แก่โจทก์ที่ ๒ โดยระบุว่า ที่ดินมีเนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๒ งาน ๑๙.๕ ตารางวา ตามสำเนาโฉนดที่ดิน เอกสาร หมาย จ.๒

๓. เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๐ จำเลยยื่นคำขออออกโฉนดที่ดิน แปลงพิพาทต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ตามสำเนาคำขอเอกสารหมาย ล.๕ หลังจากทำการรังวัดพบว่า ที่ดินพิพาทที่จำเลยนำรังวัดทับกับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากจึงมีคำสั่งยกเลิกคำขออออกโฉนดที่ดินของจำเลย หลังทราบ คำสั่งจำเลยมีหนังสือขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตากเพิกถอนโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าว ตามสำเนาหนังสือเอกสารหมาย ล.๖ ผู้ว่าราชการจังหวัดตากพิจารณาแล้วมีคำสั่ง ไม่เพิกถอนโฉนดที่ดินตามที่จำเลยร้องขอ จำเลยจึงขอความเป็นธรรมไปยังคณะกรรมการ วินิจฉัยร้องทุกข์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามสำเนาคำร้องทุกข์และเอกสาร

- ๕ -

ที่เกี่ยวข้องเอกสารหมายเลข ๗ หลังจากนั้นมีการโอนคดีไปยังศาลปกครองเพื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีจำเลยเป็นผู้ฟ้องคดี ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีคือ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก และโจทก์ที่ ๑

๔. คำพิพากษาของศาลปกครองพิษณุโลกสรุปได้ว่า

๔.๑ มีการกำหนดประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ๒ ประเด็น คือ

๑.) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ให้แก่โจทก์ที่ ๒ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๒.) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก มีคำสั่งยกเลิกคำขออกริถอนที่ดินของจำเลยขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๔.๒ คำวินิจฉัยมีดังนี้

๑.) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ดำเนินการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่ได้แจ้งให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงทราบ จึงเป็นการรังวัดที่มีขอบด้วยกฎหมายและถือว่าการออกโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์ที่ ๑ ไม่ขอบด้วยกฎหมาย

๒.) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากมีคำสั่งให้ยกเลิกคำขออกริถอนที่ดินของจำเลยโดยให้เหตุผลว่า จากการชี้ตำแหน่งที่ดินในระวางแผนที่และจากการรังวัดปรากฏว่าที่ดิน ส.ค.๑ เลขที่ ๘๐ ที่จำเลยขออกริถอนที่ดินอยู่ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๙๒๕ ของโจทก์ที่ ๒ ทั้งแปลง แต่จากคำวินิจฉัยตามข้อ ๑ ที่ว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากออกโฉนดที่ดินให้โจทก์ที่ ๒ โดยมีขอบ ดังนั้น เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากจึงมีอำนาจริถอนที่ดินที่ออกโดยไม่ขอบด้วยกฎหมายดังกล่าวมาเป็นข้ออ้างในการยกเลิกคำขออกริถอนที่ดินของจำเลย คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่ยกเลิกคำขออกริถอนที่ดินของจำเลยเป็นคำสั่งที่มีขอบด้วย กฎหมายเช่นเดียวกัน

๔.๓ ในส่วนคำขอท้ายฟ้อง ศาลมีคำพิพากษา ดังนี้

- ๖ -

๑.) ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ของโจทก์ที่ ๒ เฉพาะส่วนที่ออกทับที่ดิน ส.ค.๑ เลขที่ ๘๐ ที่จำเลยครอบครองและเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่ยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของจำเลยตามคำขอที่ ๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๐ ทั้งนี้ ให้การเพิกถอนมีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกโฉนดที่ดินหรือวันที่มีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าวแล้วแต่กรณี

๒.) สำหรับคำขอของจำเลย ที่ขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ดำเนินการรังวัดที่ดิน ส.ค.๑ เลขที่ ๘๐ เพื่อออกโฉนดที่ดินให้จำเลยตามคำขอที่ยื่นไว้ต่อไปนั้น เมื่อศาลวินิจฉัยว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่สั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของจำเลยเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายและให้เพิกถอนแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่จะต้องดำเนินการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่จำเลยตามคำขอที่ยื่นไว้ให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการต่อไป ไม่จำเป็นที่ศาลจะต้องกำหนดคำสั่งบังคับ จึงให้ยกคำขอ

รายละเอียดตามสำเนาคำพิพากษาศาลปกครองพิษณุโลก เอกสารหมาย ล.๘

๕. หลังจากศาลปกครองพิษณุโลกมีคำพิพากษา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากและโจทก์ที่ ๑ อุทธรณ์คดีต่อศาลปกครองสูงสุด กรณีอุทธรณ์ของโจทก์ที่ ๑ ตามสำเนาคำอุทธรณ์เอกสารหมาย ล.๙ คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดสรุปได้ว่า

๕.๑ มีการกำหนดประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย ๒ ประเด็น คือ

๑.) ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีหรือไม่

๒.) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยไม่แจ้งจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงที่ถูกทับซ้อนให้มาระวังชี้แนวเขตที่ดินในการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ หรือไม่

๕.๒ คำวินิจฉัยมีดังนี้

- ๗ -

๑.) ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๒๓, ๒๗๖ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙, ๔๔ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔๑ วรรคสอง

๒.) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากดำเนินการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดิน โดยไม่ได้แจ้งให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงทราบจึงเป็นการรังวัดที่มีชอบด้วยกฎหมาย กรณีต้องถือว่าการออกโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์ที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่ยกเลิกคำขออโฉนดที่ดินของจำเลยจึงเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมาย

๕.๓ ในส่วนคำขอท้ายฟ้อง ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองพิษณุโลก

รายละเอียดตามสำเนาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดเอกสารหมายเลข ล.๑๐

๖. หลังจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ในส่วนที่ทับที่ดินแปลงพิพาทตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด จำเลยขอให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากออกโฉนดที่ดินให้ตามคำร้องขอเดิมต่อไป แต่มีผู้คัดค้านการออกโฉนดที่ดินทั้งแปลง ๑ ราย คือโจทก์ที่ ๑ คัดค้านการออกโฉนดที่ดินบางส่วน ๓ ราย คือ นายจรัส นายสุเทพ และนายวรวิทย์ เจ้าพนักงานที่ดินทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้วมีคำสั่งว่าจำเลยมีสิทธิดีกว่าผู้คัดค้านทั้ง ๔ ราย เห็นควรออกโฉนดที่ดินให้จำเลยตามกฎหมาย หากบุคคลใดไม่พอใจคำสั่งโดยเห็นว่าตนมีสิทธิดีกว่าหรือเห็นว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ไปฟ้องศาลภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง ตามคำสั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากเอกสารหมายเลข ล.๑๑ ต่อมาโจทก์ทั้งสองฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้

พิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์ทั้งสองและจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นตามที่คู่ความแถลงรับข้อเท็จจริงและลักษณะสภาพที่ดินพิพาทรวมทั้งบริเวณ

- ๘ -

ใกล้เคียงตามแผนที่สังเขปการเผชิญสืบและคำอธิบายประกอบที่ศาลจัดทำขึ้นจากการไปเผชิญสืบเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ คดีมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามประเด็นข้อพิพาทดังนี้

ประเด็นข้อแรก โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์ที่ ๒ มีฐานะเป็นวัดหรือไม่ โจทก์ทั้งสองบรรยายฟ้องและนำสืบว่า โจทก์ที่ ๒ เป็นวัดเก่าแก่อายุหลายร้อยปี เคยมีการขุดค้นพบจารึกภาษาจีนที่บริเวณวัดจึงสันนิษฐานว่าในอดีตน่าจะเป็นชุมชนคนจีนและคนจีนเป็นผู้สร้าง จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เชื่อว่า สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเคยเสด็จมาพักทัพที่วัดหลังจากรบชนะและทำการบูรณะซ่อมแซม ต่อมา โจทก์ที่ ๒ อยู่ในสภาพเป็นวัดร้างเป็นเวลานาน จนกระทั่งปี ๒๕๔๘ มีพระภิกษุจากวัดอื่นมาพำนักอาศัย แต่ไม่มีการยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษาเนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่ดิน ส่วนจำเลยให้การและนำสืบว่าโจทก์ที่ ๒ มีฐานะเป็นสำนักสงฆ์เนื่องจากไม่มีทะเบียนวัด ไม่มีใบเสมาธรรมจักร และไม่เคยได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ที่โจทก์ทั้งสองอ้างว่าโจทก์ที่ ๒ เป็นวัดเก่าตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเคยเสด็จมาพักทัพที่วัดหลังจากรบชนะและทำการบูรณะเป็นการกล่าวอ้างโดยไม่มีหลักฐานอ้างอิง จากการสำรวจของกรมศิลปากรพบว่าเป็นโบราณสถานสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลางถึงตอนปลายสันนิษฐานว่าเป็นวัดจีนและมีการขุดค้นพบอิฐซึ่งมีข้อความเป็นภาษาจีนว่าสร้างในสมัยพระเจ้าคางฮีหรือคังซี เมื่อปี๒๒๕๘ แต่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชสวรรคตในปี ๒๒๓๑ จึงเป็นไปได้ที่จะมาบูรณะโจทก์ที่ ๒ จากข้อเท็จจริงตามคำฟ้อง คำให้การ และทางนำสืบของคู่ความทั้งสองฝ่ายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ข้อเท็จจริงทั้งหมดล้วนแต่มีพื้นฐานอ้างอิงจากข้อสันนิษฐานและการบอกเล่าสืบทอดกันมาซึ่งยากแก่การพิสูจน์ยืนยันถึงความถูกต้องแท้จริงที่ชัดเจนได้ แต่จากการเผชิญสืบที่ดินพิพาทของศาลพบว่าบริเวณจุดหมายเลข ๒, ๗ และ ๙ ในแผนที่สังเขปการเผชิญสืบมีลักษณะเป็นเจดีย์และโบสถ์หรือวิหารเก่าอันเป็นข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไปว่าเป็นสิ่งปลูกสร้างที่เป็นสัญลักษณ์สำคัญของศาสนสมบัติ

- ๙ -

ในศาสนาพุทธ อีกทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์ว่า กรมศิลปากร ประกาศขึ้นทะเบียนให้บริเวณดังกล่าวเป็นโบราณสถานตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ ตามสำเนา ประกาศกรมศิลปากรเอกสารหมายเลข จ.๒๖ และจากการตรวจสอบของสำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๕ สุโขทัย ก็สันนิษฐานว่ากลุ่มโบราณสถาน ดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่องทางประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา ตามสำเนารายงานการ ตรวจสอบแนบท้ายหนังสือสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๕ สุโขทัย เอกสารหมายเลข จ.๕๒ กรณีจึงเชื่อได้ว่าโจทก์ที่ ๒ มีสภาพเป็นวัดซึ่งก่อตั้งมาเป็นเวลานาน เกินร้อยปี และจากการที่เป็นวัดอันสำคัญในทางประวัติศาสตร์จึงเชื่อว่าการสร้างวัดมีการ ขออนุญาตหรือดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายที่บังคับใช้ในขณะนั้นแล้ว ถึงแม้ ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าโจทก์ที่ ๒ เป็นวัดร้างไม่มีพระภิกษุอยู่อาศัยมาเป็นเวลานานแต่ เมื่อยังไม่มีมีการประกาศยุบเลิกวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๒ โจทก์ที่ ๒ ย่อมยังคงมีฐานะเป็นวัดตามกฎหมายอยู่ มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า โจทก์ที่ ๒ มีฐานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ โจทก์ทั้งสองบรรยายฟ้องว่า โจทก์ที่ ๒ เป็นวัดที่ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา แต่จากทางนำสืบของโจทก์ทั้งสองไม่ปรากฏข้อมูลหรือ พยานหลักฐานใดที่บ่งชี้ แสดงให้เห็นหรือทำให้น่าเชื่อว่าโจทก์ที่ ๒ ได้รับพระราชทาน วิสุงคามสีมา พยานโจทก์ปากนายชีวิน ซึ่งได้รับมอบหมายจากโจทก์ที่ ๑ ให้เป็น ผู้ประสานงานคดีก็เบิกความว่า โจทก์ที่ ๒ จะได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาหรือไม่พยาน ไม่ทราบ ที่พยานโจทก์ปากนายถนอม กับนายสุทิน เบิกความว่าเคยเห็นใบเสมาธรรมจักร วางอยู่บริเวณรอบโบสถ์ตามแผนที่สังเขป การเผชิญสืบจุดหมายเลข ๙ ก็เป็น การเบิกความลอยๆโดยไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานอื่นใดสนับสนุนให้น่าเชื่อถือ ทั้งหากเป็นความจริงก็น่าจะมีการตรวจพบและเก็บรักษาไว้ในคราวที่เจ้าหน้าที่ กรมศิลปากรไปสำรวจพื้นที่เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานในปี ๒๕๒๗ ตามสำเนา ประกาศกรมศิลปากรเอกสารหมายเลข จ.๒๖ ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า โจทก์ที่ ๒ เป็นวัดที่ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา อย่างไรก็ตามโดยที่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

- ๑๐ -

มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า วัดมีสองอย่าง คือ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา กับสำนักสงฆ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจนโดยไม่อาจตีความเป็นเป็นอย่างอื่นไปได้ว่าสำนักสงฆ์มีฐานะเป็นวัด ดังนั้นแม้โจทก์ที่ ๒ จะยังไม่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ก็มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามหลักกฎหมายดังกล่าว และมีอำนาจฟ้องคดีได้ ส่วนโจทก์ที่ ๑ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบวรรคท้าย บัญญัติให้ส่วนราชการอย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวงมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อโจทก์ที่ ๑ มีฐานะเป็นกรมอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๖ จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว และโดยที่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๒ ทวิ บัญญัติให้โจทก์ที่ ๑ มีหน้าที่ปกครองดูแลรักษาวัดร้าง รวมทั้งที่วัดที่ธรณีสงฆ์และทรัพย์สินของวัดนั้น อีกทั้งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของโจทก์ที่ ๑ ตามสำเนาเอกสารหมาย จ.๘ ข้อ ๒ ยังกำหนดให้โจทก์ที่ ๑ มีภารกิจเกี่ยวกับการดูแล รักษา และจัดการศาสนสมบัติด้วย ดังนั้น หากโจทก์ที่ ๑ เห็นว่า โจทก์ที่ ๒ มีข้อโต้แย้งสิทธิกับบุคคลอื่นและมีความจำเป็นต้องฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิในที่ดินหรือทรัพย์สินของโจทก์ที่ ๒ ย่อมมีอำนาจดำเนินการได้ตามกฎหมาย โจทก์ที่ ๑ จึงมีอำนาจฟ้องเช่นเดียวกัน มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปอีกว่า โจทก์ทั้งสองฟ้องคดีเกิน ๖๐ วัน หลังจากเจ้าพนักงานที่ดินสอบสวนเปรียบเทียบตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๐ หรือไม่ หากเกินถือเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตหรือขัดต่อกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงปรากฏตามสำเนาบันทีกข้อความเอกสารหมาย ล.๑๑ แผ่นที่ ๑ ว่า ผู้ที่ยื่นคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินของจำเลยคือ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตาก เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบตามกฎหมายแล้วได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ แจ้งให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตากทราบและมีผู้รับแทนเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารดังกล่าวแผ่นที่ ๘ ดังนั้น จึงต้องถือ

- ๑๑ -

ว่าสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตากเป็นผู้แทนของโจทก์ที่ ๑ และต้องถือว่าโจทก์ที่ ๑ ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ การที่โจทก์ทั้งสอง ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ จึงเกินกำหนดเวลา ๖๐ วัน อย่างไรก็ตาม กำหนดเวลาดังกล่าวไม่ใช่เงื่อนไขข้อจำกัดในการฟ้องคดีตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งอีกทั้งตามสำเนาหนังสือของสำนักงานที่ดินจังหวัดตากทำสำเนา บันทึกข้อความเอกสารหมายเลข ๑๑ แผ่นที่ ๘ ระบุว่า "หากท่านไม่พอใจคำสั่งนี้ โดยเห็นว่า ตนมีสิทธิในที่ดินดีกว่าและประสงค์จะฟ้องศาลให้ฟ้องต่อศาลยุติธรรมหรือหากเห็นว่าการสั่งการของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดและ หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ให้ไปฟ้องศาลปกครอง ทั้งนี้ภายในหกสิบวันนับแต่ทราบ แล้วนำสำเนาคำฟ้องและใบรับฟ้องมาแสดงเพื่อพนักงานเจ้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินจะได้ ร้องเรื่องไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันหากมิได้ฟ้องคดีและมีให้นำสำเนา คำฟ้องมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินภายในกำหนดพนักงาน เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินจะได้ดำเนินการตามคำสั่งที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ได้มีคำสั่งเปรียบเทียบต่อไป" ดังนั้น หากมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตาม กฎหมายโจทก์ทั้งสองย่อมมีสิทธิฟ้องคดีได้ภายในกำหนดอายุความ แม้จะเกิน กำหนดเวลา ๖๐ วันตามการสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดินก็ตาม การไม่ ฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาดังกล่าวคงมีผลเพียงว่า เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจดำเนินการ ออกโฉนดที่ดินให้แก่จำเลยต่อไปได้เท่านั้น ส่วนเจ้าพนักงานที่ดินจะดำเนินการหรือไม่ ดำเนินการอย่างไรถือเป็นความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานที่ดิน ไม่เกี่ยวกับสิทธิการฟ้อง คดีตามกฎหมายของโจทก์ทั้งสอง การฟ้องคดีของโจทก์ทั้งสองจึงไม่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่ สุจริตหรือขัดต่อกฎหมาย

ประเด็นที่สอง ฟ้องโจทก์เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำและฟ้องซ้ำกับ คดีหมายเลขดำที่ ๔๕/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๓๓/๒๕๔๘ ของศาลปกครองพิษณุโลก หรือไม่ข้อเท็จจริงปรากฏตามสำเนาคำพิพากษาศาลปกครองพิษณุโลกเอกสารหมายเลข ๘

- ๑๒ -

ว่ามีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ๒ ประเด็น คือ ประเด็นแรก เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ให้โจทก์ที่ ๒ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ประเด็นที่สอง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากมีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของจำเลยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลปกครองพิษณุโลกวินิจฉัย ประเด็นแรกว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากดำเนินการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่ได้แจ้งให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงทราบ จึงเป็นการรังวัดที่มีชอบด้วยกฎหมายและถือว่าการออกโฉนดที่ดินให้โจทก์ที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย วินิจฉัย ประเด็นที่สองว่า เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากออกโฉนดที่ดินให้โจทก์ที่ ๒ โดยมีชอบ จึงมีอำนาจนำโฉนดที่ดินที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเป็นข้ออ้างในการยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของจำเลยได้ คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่ยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของจำเลยจึงเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน และพิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ของโจทก์ที่ ๒ เฉพาะส่วนที่ออกทับที่ดินตาม ส.ค.๑ เลขที่ ๘๐ ที่จำเลยครอบครอง พร้อมทั้งเพิกถอน คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่สั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของจำเลยโดยให้มีผลย้อนหลัง ไปถึงวันที่ออกโฉนดที่ดินหรือวันที่มีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดิน แล้วแต่กรณี สำหรับคำขอของจำเลยที่ขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากดำเนินการรังวัดที่ดิน ส.ค.๑ เลขที่ ๘๐ เพื่อออกโฉนดที่ดินให้จำเลยตามคำขอที่ยื่นไว้ ต่อไปนั้น ศาลปกครองพิษณุโลกเห็นว่า เมื่อศาลวินิจฉัยว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่ยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของจำเลยเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมาย และให้เพิกถอนแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่จะต้องดำเนินการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินให้จำเลยตามคำขอที่ยื่นไว้ให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการต่อไป ไม่จำเป็นที่ศาลจะต้องกำหนดคำสั่งบังคับจึงให้ยกคำขอ ส่วนการพิพากษาพิพากษาคดีของศาลปกครองสูงสุดตามสำเนาคำพิพากษาเอกสารหมายเลข ล.๑๐ มีการกำหนดประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ๒ ประเด็นคือ ประเด็นแรก ศาลปกครองมีอำนาจ

- ๑๓ -

พิจารณาพิพากษาคดีหรือไม่ ประเด็นที่สอง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากเลย ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยไม่แฉ่งจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงที่ถูกทับซ้อนให้มาระวังชี้แนวเขตที่ดินในการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๙๒๕ หรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยประเด็นแรกว่า ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) ถึง (๖), ๔๔ และระเบียบของ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นที่อยู่ในอำนาจของศาลอื่นอันจะต้อง พิจารณาก่อนซึ่งเกี่ยวพันกับประเด็นหลักในคดีที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของ ศาลปกครองและจะต้องพิจารณาภายหลังได้ ดังนั้น ในคดีที่มีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน ซึ่งประเด็นหลักอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แม้ว่าคดีจะมีประเด็น ที่จะต้องพิจารณาก่อนซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลอื่นก็ตาม ศาลปกครองย่อม มีอำนาจพิจารณาประเด็นดังกล่าวได้และมีอำนาจพิจารณาข้อพิพาทแห่งคดีนี้ได้ ทุกประเด็น เมื่อคดีมีประเด็นข้อพิพาทหลักว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือไม่ ซึ่งอยู่ใน อำนาจศาลปกครอง แม้จะมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นลำดับแรกว่า ที่ดินพิพาท เป็นกรรมสิทธิ์ของคู่กรณีฝ่ายใดก็ตาม แต่เมื่อประเด็นหลักอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ศาลปกครองย่อมมีอำนาจพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของคู่กรณีที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นหลักในคดีได้ และวินิจฉัยประเด็นที่สองว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ดำเนินการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่ได้แฉ่งให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของที่ดิน แปลงข้างเคียงทราบ จึงเป็นการรังวัดที่มีชอบด้วยกฎหมายและกรณีต้องถือว่าการ ออกโฉนดที่ดินให้โจทก์ที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ที่ยกเลิกคำขออออกโฉนดที่ดินของจำเลย จึงเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายืน จากข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลปกครองพิษณุโลกและศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว เมื่อพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงตามคำฟ้อง คำให้การ และประเด็นข้อพิพาทที่ศาล

- ๑๔ -

กำหนดในคดีนี้แล้วจะเห็นได้ว่า ในคดีของศาลปกครองพิษณุโลกและศาลปกครองสูงสุด ไม่มีการกำหนดประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า ที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของใคร แม้ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำวินิจฉัยในประเด็นเกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาพิพากษาไว้ว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของคู่กรณีซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นหลักที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองได้ก็ตาม แต่ท้ายที่สุดก็ไม่มีกรวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของใคร โดยศาลปกครองมีคำพิพากษาว่า เมื่อศาลวินิจฉัยว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่ยกเลิกคำขอออกโฉนด ที่ดินของจำเลยเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายและให้เพิกถอนแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตากที่จะต้องดำเนินการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่จำเลยตามคำขอที่ยื่นไว้ให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการต่อไป ซึ่งไม่ใช่การพิพากษารับรองว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย คงมีความหมายเพียงว่าเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินทำการรังวัดตรวจสอบแล้วเห็นว่าจำเลยมีสิทธิหรือไม่มีสิทธิในที่ดินพิพาทอย่างไรก็ให้ดำเนินการไปตามที่กฎหมายและระเบียบของทางราชการที่กำหนดไว้ พ้องโจทก์จึงไม่เป็นการดำเนินกระบวนการชำระข้อพิพาทและฟ้องเข้ากับคดีหมายเลขดำที่ ๔๕/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๓๓/๒๕๔๘ ของศาลปกครองพิษณุโลก

ประเด็นที่สาม ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ที่ ๒ หรือไม่ และโจทก์ทั้งสองมีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยให้ออกไปจากที่ดินพิพาทหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ดังนั้น ภาระการพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อที่และอาณาเขตที่ดินของโจทก์ที่ ๒ จึงตกอยู่แก่โจทก์ทั้งสอง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๔/๑ แต่จากทางนำสืบของโจทก์ทั้งสองไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่ชัดเจนว่า ที่ดินของโจทก์ที่ ๒ มีเนื้อที่เท่าใดและอาณาเขตที่ดินเป็นอย่างไร โดยพยานโจทก์ทั้งสองปากนายชีวิน ผู้ประสานงานคดีโจทก์ที่ ๑ เบิกความตอบทนายจำเลยถามค้านว่า โจทก์ที่ ๒ จะมีเนื้อที่เท่าใดและมีอาณาเขตที่ดินอย่างไร พยานไม่ทราบรายละเอียด และพยานโจทก์ทั้งสองปากนายสมศักดิ์ นักวิชาการศาสนา

- ๑๕ -

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดตาก เบิกความตอบทนายจำเลยถามค้าน ยอมรับว่า ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อที่และอาณาเขตที่ดินของ โงทก์ที่ ๒ นอกจากจะปรากฏตาม สำเนาทะเบียนศาสนสมบัติเอกสารหมายเลข ๑๖ แล้วยังปรากฏอยู่ในเอกสารอื่นอีกซึ่งมี ข้อมูลที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นพยานโจทก์ทั้งสองปากนายชู ยังเบิกความตอบทนาย โงทก์ทั้งสองซักถามอีกว่า ขณะพยานดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอเมืองตากในช่วงปี ๒๕๒๗ ได้รับมอบหมายจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตากให้ทำหน้าที่สำรวจที่ดินวัด ร้างในเขตพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งรวมถึงที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ด้วย ในการสำรวจไม่มีข้อมูล หลักฐานเกี่ยวกับทะเบียนวัดร้างในรายละเอียด มีเพียงชื่อวัดเท่านั้น ไม่ทราบ่วัดร้างมี แนวเขตที่ดินกว้างยาวหรืออาณาเขตติดต่ออย่างไร เมื่อไปสำรวจพื้นที่จะสันนิษฐานตาม ลักษณะสภาพที่เห็นและเชื่อว่าน่าจะเป็นอาณาเขตที่ดินของวัด แม้พยานโจทก์ทั้งสองปาก นางแสงทอง นายทองอยู่ และนายถนอม ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านอัน เป็นที่ตั้งที่ดินพิพาทมาตั้งแต่เกิดจะเบิกความว่าเคยได้ยินผู้เฒ่าผู้แก่เล่าให้ฟังว่าอาณาเขต ที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ด้านทิศเหนือจดคลองหนองเชียงทอง ทิศใต้จดเขตพื้นที่ตำบลหนอง บัวใต้ทิศตะวันออกจดลำน้ำปิง ทิศตะวันตกจดคลองหนองเชียงทอง แต่ก็เป็นกรกล่าว อ่างลอยๆโดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นใดมาสนับสนุนให้มีน้ำหนักน่าเชื่อถืออีกทั้งพยาน โจทก์ทั้งสองปากนายกล่อง นายทองอยู่ และนายสุทิน ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน หมู่บ้านอันเป็นที่ตั้งที่ดินพิพาทมาตั้งแต่เกิดเช่นเดียวกันก็เบิกความว่าพยานไม่ทราบว่า แนวเขตที่ดินของโจทก์ที่ ๒ แต่ละด้านเป็นอย่างไร ส่วนกรณีโจทก์ทั้งสองนำสืบในทำนอง ว่า พื้นที่บริเวณด้านทิศตะวันตกของถนนเข้าหมู่บ้านปากห้วยแม่ท้อซึ่งรวมถึงที่ดินพิพาท ด้วยในอดีตชาวบ้านเคยใช้เป็นที่พักพิงจึงมีลักษณะสภาพเป็นป่าช้านั้นแม้จะเป็นความจริง แต่ก็ไม่ใช่ข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่จะบ่งชี้หรือถือได้ว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตที่ดินของ โจทก์ที่ ๒ เพราะไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่กำหนดให้ป่าช้าหรือฌาปนสถานเป็นที่ วัดหรือที่ซึ่งขึ้นต่อวัด ทั้งยังเป็นข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไปว่าป่าช้าบางแห่งก็มีพื้นที่แยก ต่างหากไม่ได้อยู่ในบริเวณเดียวกันหรือมีเขตติดต่อกับวัดและตามพระราชบัญญัติสุสาน

- ๑๖ -

และฅาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ยังบัญญัติถึงฅาปนสถานสาธารณะและฅาปนสถาน
เอกชน โดยกรณีฅาปนสถานสาธารณะก็อาจอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของ
กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล หรือเมืองพัทยาก็ได้
ตั้งข้อความที่ปรากฏในมาตรา ๕ จากการสำรวจจริงวัดเพื่อกออกโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์ที่ ๒
ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก ตามคำขอของผู้ว่าราชการจังหวัดตาก ก็ปรากฏ
ข้อเท็จจริงตามสำเนาระวางแผนที่เอกสารหมาย ล.๓๑ แผนที่ ๖ ว่าที่ดินแบ่งออกเป็น
๒ แปลง มีถนนตัดผ่าน แปลงด้านทิศตะวันออกมีเนื้อที่ ๑๙ ไร่ ๑ งาน ๓๘.๕ ตารางวา
แปลงด้านทิศตะวันตกมีเนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๒ งาน ๑๙.๒ ตารางวา เมื่อรวมกันเป็นเนื้อที่
๓๐ ไร่ ๓ งาน ๕๗.๗ ตารางวา ซึ่งเป็นจำนวนเนื้อที่ที่ไม่ตรงกันกับข้อมูลที่ระบุไว้ใน
คำฟ้อง สำเนาบัญชีรายชื่อที่ดินวัดร้างเอกสารหมาย จ.๑๓ สำเนาที่ดินวัดร้าง อำเภอเมือง
ตาก เอกสารหมาย จ.๑๘ สำเนาหนังสือจังหวัดตากเอกสารหมาย จ.๒๘ สำเนาหนังสือ
สำนักงานที่ดินจังหวัดตากเอกสารหมาย จ.๔๐ สำเนาคำสั่งจังหวัดตากเอกสารหมาย จ.๔๕
และสำเนาสรุปข้อเท็จจริงเอกสารหมาย จ.๖๗ โดยตามคำฟ้องและเอกสารดังกล่าวระบุ
ว่าที่ดินของโจทก์ที่ ๒ มีเนื้อที่ ๒๔ ไร่ ๒ งาน ๑๙.๒ ตารางวา, ๑๗ ไร่ ๓ งาน ๔๐ ตารางวา,
๘ ไร่, ๑๖ ไร่ ๒ งาน ๕๑ ตารางวา, ๑๗ ไร่ ๘๕ ตารางวา, ๒๕ ไร่ และ ๕๐ ไร่ ตามลำดับ
นอกจากนั้น ตามสำเนาทะเบียนศาสนสมบัติเอกสารหมาย ล.๑๖ ซึ่งนับได้ว่าเป็นเอกสาร
ที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดก็ระบุว่า ที่ดินของโจทก์ที่ ๒ มีอาณาเขตด้านทิศเหนือยาว
๓๔ วา ทิศใต้ ๓๔ วา ทิศตะวันออก ๒๑๐ วา ทิศตะวันตก ๒๑๐ วา เมื่อกำนวณแล้วคิด
เป็นเนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๓ งาน ๔๐ ตารางวาซึ่งเป็นจำนวนเนื้อที่ที่ใกล้เคียงกันกับที่ดินแปลง
ด้านทิศตะวันออกของถนนเข้าหมู่บ้านปากห้วยแม่ท้อ ตามสำเนาระวางแผนที่เอกสาร
หมาย ล.๓๑ แผนที่ ๖ อีกทั้งไม่ปรากฏว่าอาณาเขตที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ด้านทิศตะวันตก
จดคลองหนองเชียงทอง โดยข้อมูลระบุว่าทุกด้านติดพื้นที่ป่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขึ้น
ทะเบียนโบราณสถานตามสำเนาประกาศกรมศิลปากรเอกสารหมาย จ.๒๖ ก็ปรากฏว่ามี
เนื้อที่รวมกันเพียง ๕ ไร่ ๒ งาน ๔๔ ตารางวา และพยานโจทก์ทั้งสองปากนายสมศักดิ์

- ๑๗ -

เบิกความตอบนายจำเลยถามค้านว่า พื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนมีเฉพาะด้านทิศตะวันออกของถนนเท่านั้น ไม่มีส่วนทางด้านทิศตะวันตกเนื่องจากไม่มีโบราณสถานตั้งอยู่อันเป็นข้อเท็จจริงที่เจือสมกันกับทางนำสืบของจำเลย โดยพยานจำเลยปากนายประสิทธิ์ ข้าราชการบำนาญ กรมศิลปากร เบิกความว่า ในช่วงปี ๒๕๒๖ ขณะพยานรับราชการอยู่ที่สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๕ สุโขทัยได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจโบราณสถานที่มีการขึ้นทะเบียนดังกล่าวจากการสำรวจไม่ปรากฏว่ามีโบราณสถานใดตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของถนนนอกจากนั้น ในการสำรวจโบราณสถานอีกครั้งหนึ่งเมื่อปี ๒๕๔๒ ตามสำเนาหนังสือสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๕ สุโขทัย เอกสารหมายเลข จ.๕๒ ก็ไม่ปรากฏว่ามีการสำรวจพบโบราณสถานเพิ่มเติมจากเดิมแต่อย่างใด กรณีพยานโจทก์ทั้งสองปากนางแสงทอง นายถนอม นายสุทิน นายทองอยู่ นายทองอยู่ และพระปิยะ เบิกความถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ด้านทิศใต้ทำนองเดียวกันว่า สมัยก่อนบริเวณใกล้บ้านพักรับรองจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งปัจจุบันตั้งอยู่ติดกับถนนพหลโยธินด้านทิศใต้มีลักษณะเป็นป่าช้าเนื่องจากชาวบ้านใช้เป็นที่เผาศพ จึงเชื่อว่าแต่เดิมบริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ด้วย ก็มีข้อสังเกตคือ จากทางนำสืบของโจทก์ทั้งสองไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในการสร้างถนนพหลโยธินมีการออกพระราชกฤษฎีกาโอนที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือมีการขออนุญาตใช้ที่ดินจากโจทก์ทั้งสองแต่อย่างใด รวมทั้งการก่อสร้างถนนเข้าหมู่บ้านปากห้วยแม่ท้อก็ไม่ปรากฏหลักฐานการออกพระราชกฤษฎีกาโอนที่ดินหรือขออนุญาตเช่นกัน ขณะที่ทางนำสืบของโจทก์ทั้งสองไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่ชัดเจนว่าที่ดินของโจทก์ที่ ๒ มีเนื้อที่เท่าใดและอาณาเขตเป็นอย่างไรตั้งวินิจฉัยข้างต้น ฝ่ายจำเลยกลับนำสืบถึงการได้มาซึ่งที่ดินพิพาทโดยมีพยานหลักฐานมาแสดงอย่างชัดเจน โดยจำเลยอ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่า เดิมที่ดินพิพาทเป็นของนายเสมอ กับนายน้อยตามสำเนาแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เอกสารหมายเลข ล.๑๐๕ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๒๔ นางลำจวน ภรรยานายเสมอและเป็น

- ๑๘ -

บุตรของนายน้อยชายที่ดินพิพาทให้นายมงคล ตามสำเนาหนังสือสัญญาการซื้อขาย เอกสารหมายเลข ๑๐๖ จากนั้นในปี ๒๕๒๖ นายมงคลชายที่ดินพิพาทต่อให้จำเลยตาม สำเนาสัญญาการซื้อขายเอกสารหมายเลข ๑๐๗ หลังจากซื้อที่ดินพิพาทจำเลยเข้า ครอบครองทำประโยชน์ด้วยการตั้งโรงงานทำหม้อไม้อัดبيبและสร้างบ้านอยู่อาศัยตาม สำเนาทะเบียนบ้าน ใบอนุญาตตั้งโรงงาน ใบทะเบียนการค้า และใบอนุญาตผลิตอาหาร เอกสารหมายเลข ๑ ถึง ๔ ตามลำดับ จากทางนำสืบของโจทก์ทั้งสองไม่ปรากฏ ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดที่บ่งชี้หรือสื่อแสดงให้เห็นว่า หลักฐาน ส.ค.๑ ตามสำเนา เอกสารหมายเลข ๑๐๕ เป็นเอกสารปลอมหรือมีการจัดทำขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แม้จะเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้ในปีเดียวกันกับการออกหลักฐาน ส.ค.๑ ให้แก่นางถิหรือสะถิกับนางสมนึก ตามสำเนา ส.ค.๑ เอกสารหมายเลข จ.๗๑ โดยมีนายหึ่ง กำนัน ตำบลท้องที่เป็นผู้รับรองการครอบครองที่ดินเหมือนกันและต่อมาเมื่อมีการขอจดทะเบียน แแบ่งแยกโฉนดที่ดินตามสำเนาโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข จ.๗๘ เจ้าพนักงานที่ดินจะเสนอ ความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตากโดยตั้งข้อสังเกตว่าที่ดินแปลงดังกล่าวน่าจะอยู่ในเขต ที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ดังปรากฏตามสำเนาบันทกข้อความเอกสารหมายเลข จ.๑๔ รวมทั้งจาก ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้ร้องเรียนว่ามีผู้บุกรุกที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ตามสำเนา หนังสืออำเภอเมืองตากเอกสารหมายเลข จ.๒๒ จะปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีราษฎร ๖ ราย ให้ถ้อยคำ่าว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินของโจทก์ที่ ๒ ก็ตามแต่หลังจากนั้นจนถึงปัจจุบัน ก็ไม่ปรากฏว่ามีการฟ้องคดีหรือดำเนินการใดๆ เพื่อขอให้มีการเพิกถอนโฉนดที่ดินแปลง ดังกล่าว ส่วนสำเนาหนังสือสัญญาการซื้อขายเอกสารหมายเลข ๑๐๖ และ ๑๐๗ ก็ไม่ ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดที่บ่งชี้หรือสื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นเอกสารปลอม หรือมีการจัดทำขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน จากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ ข้อเท็จจริงดังที่กล่าวมา เมื่อพิจารณาประกอบกับหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมาย แห่งแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า "ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลทุกคนกระทำการ โดยสุจริต" แล้ว จึงเห็นว่าพยานหลักฐานของจำเลยมีน้ำหนักมากกว่าพยานหลักฐานของ

- ๑๙ -

โจทก์ทั้งสอง ฟังไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ที่ ๒ และโจทก์ทั้งสองไม่มีสิทธิฟ้อง
ขับไล่จำเลยและบริวารให้ออกไปจากที่ดินพิพาท

พิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ./

นายโสต สุตานันท์

นายนรินทร์ นนท์ธีระสถาพร